

NOVIOPOSTA

In dit nummer

Laatste aflevering van:
Machinestempels verzamelen

Perfins

Nijmeegs postkantoor aan
het begin van de oorlog

Redactie:
J. Mulder
J. Spijkerman
J.M.A.G. Stroom

Fotografie:
W.A. v.d. Wagt

Basis ontwerp:
L. Thijsen

Illustraties:
W. Resink

Expeditie:
F. Piers
Tolhuis 35-17
6537 NN Nijmegen
Tel. 024-3444208

Duitse gelegenheid-
stempels op pagina 11

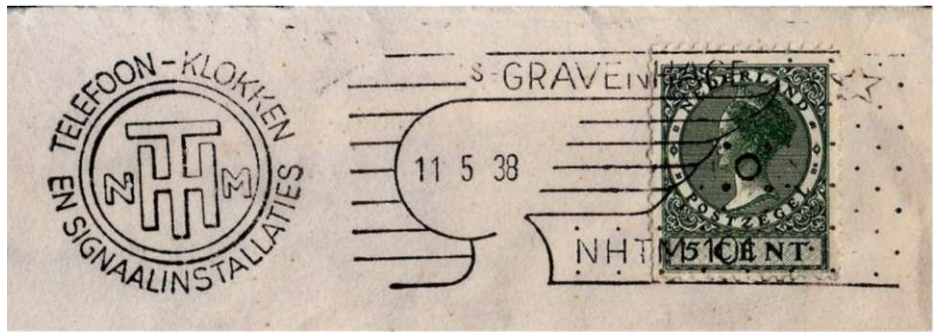
Nieuwe postzegels Nijmegenprent

Sven Hoekstra, Nijmegenprent 2011 'Eindelijk een stadsstrand', gormdruk 40 x 60 cm

Afbeelding van de uitgegeven kunstkaart. Meer informatie over de zegels met hetzelfde motief op pagina 2.

Maar daar bleef het niet bij. Er kwamen apparaten die de zegels na perforatie op een envelop konden plakken. Van deze zogeheten postzegelplakmachines, was de bekendste die van de firma POKO. Daarom worden de perfin's afkomstig van dit type machine poko's genoemd. De zegels uit de gewone machines werden afgescheurd. Bij de poko's werden de zegels afgesneden, zodat daaraan te zien is met welk type machine we te maken hebben (afbeelding 6).

Afbeelding 6 Zegel afkomstig uit de Komusina postzegelplak machine zonder perfin. Duidelijk is te zien dat de bovenkant van de zegel afgesneden is.

Een andere bekende machine was van de firma Michelius, die in een aantal opzichten afweek van de POKO:

1. De zegels moesten door de constructie van de machine geleverd worden door de PTT in rollen waarbij de zegels kopstaand van de rol afgerold kwamen en de perforatie rechtstaand in de zegel kwam. Op verzoek van Michelius zijn een aantal jaren van zowel in Duitsland als in Nederland dergelijke omgekeerde rollen speciaal voor de Michelius machine geleverd. Omdat men later (in Duitsland vanaf 1923) stopte met de levering van dergelijke rollen, zijn de meeste Michelius perforaties ook kopstaand bekend (veroorzaakt door gebruik van niet-omgekeerde rollen).
2. Door de Michelius machine werden 2 extra gaatjes in de zegels aangebracht (waarschijnlijk voor de doorvoer van de zegels in de machine).

De eerste postzegelplakmachine werd in 1911 in gebruik genomen 7) door Jos de Poorter in Rotterdam (poko JdP). Vanaf 1903 moesten bedrijven die een perfin wilden gebruiken, een ontwerp naar de PTT sturen. Als het ontwerp werd goedgekeurd, kreeg het bedrijf een toestemming. De toestemming tot het gebruik voor de perfin van Jos de Poorter werd op 15 juni 1911 verleend.

In het vervolgartikel zullen we alle bekende Nijmeegse perfin's en poko's de revue laten passeren.

H.J.W.M. Jans en J. Mulder

Noten

- 1) Perfin's: hou ze in de gaten, J. Spijkerman, *Novioposta* 44 (94-2) 22-23.
- 2) Voorloper van de perfin, J. Mulder, *Novioposta* 77 (02-3), 7.
- 3) De "Guillochin" opdruk op de Belgische Medaillons, Fr. Henri Van der Auwera.
- 4) Zegels met perfin's, Ruud Verberne, *Maandblad KVBP Studiekring* 392,15-21
- 5) Perfin's, *Cronicle of the Perfin Club*, Vol. 1, no. 2, juni 1945 (Amerikaanse Perfin Club)
- 6) *Catalogus van de perfin's van Nederland en OR*, Perfin Club Nederland, 2e editie, 2007, Jan L. verhoeven
- 7) De Postzegelplakmachine Michelius, R.J. Hamming, *Perfinpost* 15, okt. 1990

Duitse filatelistische stempels

Gelegenheidstempels komen we in vele vormen tegen. Zelf heb ik mijn verzameling spoorwegen bijvoorbeeld stempels in de vorm van een stoomlocomotief.

In Duitsland zijn de vormen van deze stempels aan regels gebonden. In een brochure uit 2005 staan de 5 toegestane typen stempels beschreven en afgebeeld. Alleen de plaats van het postleitzahl kan nog variëren. Veel variatie is het niet, boven de onderrand of in de onderrand (zie afbeelding). Deze variatie geldt voor alle 5 de stempelty-

pen zodat er slechts 10 verschillende typen zijn.

De afmetingen liggen volledig vast (zie afbeelding voorpagina). Niet alleen de buitenmaten en vorm, maar ook de plaats van strepen en datum. Wie denkt dat er nog wat met de letters gespeeld kan worden, heeft het mis. Alle cijfers en letters zijn in grotesk—DIN 1451. Alles is gründlich vastgelegd. Een verrassend stempel uit Duitsland zullen we dus niet tegenkomen.

J. Mulder

